

MESAČNÍK MICHALOVSKO-KOŠICKEJ PRAVOSLÁVNEJ EPARCHIE

PRAMENŇ

Ročník XI

Máj 2013

Cena 0,40 €

SVETLÉ CHRISTOVO ZMŔTVYCHVSTANIE – SVÄTÁ PASCHA

„Stôl je naplnený, požívajte všetci. Baránok je pripravený, nikto nech neodchádza naprázdno. Všetci požívajte zo stola viery, všetci prijmite bohatstvo milosti“ (Slovo sv. Jána Zlatoústeho na Paschu).

Vzkriesenie Isusa Christa z mŕtvych je základom kresťanskej viery. Sv. ap. Pavol hovorí, že keby Christos nevstal z mŕtvych, potom je márne naše hlásanie a márna je aj naša viera (1 Kor. 15,14). Naozaj, bez vzkriesenia by nebolo kresťanského kázania či viery. Christovi učeníci by zostali rozbitou a beznádejnou skupinou, ktorá, ako ju opisuje Jánovo Evanjelium, je v úkryte za zamknutými

dverami zo strachu pred Židmi. Nešli nikde a nekázali nič a až kým sa nestretli so vzkrieseným Christom, ostali za zavretými dverami (Jn 20, 19). Až potom sa dotkli rán od kincov a kopije, potom jedli a pili s Ním. Vzkriesenie sa stalo základom všetkého, čo povedali a urobili (Sk 2 4). „... Dotknite sa ma a presvedčte sa! Veď duch nemá mäso a kosti - a vidíte, že ja mám“ (Lk 24:39).

Vzkriesenie zjavuje Isusa z Nazaretu nielen ako očakávaného Mesiáša Izraela, ale ako Kráľa a Pána nového Jeruzalema - nového neba a novej zeme. „Videl som nové nebo a novú zem, lebo prvé nebo a prvá zem sa pominuli a ani mora už niet. A videl som, ako z neba od Boha zostupuje sväté mesto, nový Jeruzalem, vystrojené ako nevesta, ozdobená pre svojho ženícha. A počul som mohutný hlas od trónu hovoriť: „Hľa, Boží stánok je medzi ľuďmi! A bude medzi nimi prebývať; oni budú jeho ľuďom a sám Boh - ich Boh - bude s nimi. Zotrie im z očí každú slzu a už nebude smrti ani žiaľu; ani náreku ani bolesti viac nebude, lebo prvé sa pominulo“ (Zjav. 21 1-4).

Vo svojej smrti a vzkriesení Christos poráža posledného nepriateľa, smrť, a tým naplňa úlohu, ktorú dostal od svojho Otca podrobiť si všetko pod Jeho nohy (1 Kor. 15, 24 - 26). „Hoden je Baránok, ktorý bol zabitý, prijať moc, bohatstvo a múdrosť, silu, česť, slávu a dobrorečenie“ (Zjav. 5: 12).

Kresťanská viera sa slávi v liturgii Cirkvi. Skutočnou oslavou je vždy živá účasť. Nie je to obyčajná účasť na službách. Je to spoločenstvo zhromaždené v sile tohto sviatku. Je to Boží dar radosti udelený veriacim ľuďom, ako odmena za ich sebazaprenie. Je to završenie duchovného a fyzického úsilia a prípravy v pôstnom období. Vzkriesenie Christa, tým že je stredom kresťanskej viery, je základom cirkevného liturgického života a skutočným vzorom pre všetky sviatky. Toto je ten vybraný a svätý deň, prvý zo sobôt, kráľ a pán všetkých dní, sviatok sviatkov, svätý deň svätých dní. V tento deň blahoslavíme Christa naveky (Irmos 8,

Paschálneho Kánonu).

Dvanásť týždňov prípravy predchádza „sviatku sviatkov.“ Dlhá cesta, ktorá zahŕňa päť predpôstnych nediel, šesť týždňov Veľkého pôstu a nakoniec Strastný týždeň. Toto putovanie prechádza z tvrdohlavého exilu márnotrátneho syna k milostiplnému vstupu do nového Jeruzalema, ktorý zostupuje ako nevesta nádherne ozdobená pre svojho ženícha (por. Zjav. 21, 2). Pokánie, odpustenie, zmierenie, modlitba, pôst, almužny a štúdium Písma sú prostriedky, ktorými sa putuje po tejto dlhej ceste.

V paschálnom kánone spievame: „Bránu Panny zamknutú zachoval si pri svojom zrození, takisto pri zmŕtvychvstaní nedotkol si sa pečatí hrobu a brány raja si nám otvoril“ (6 pieseň). Konečne, sprievod svetla a spevu v temnote noci počas utrene Vzkriesenia a hromové spievanie, že skutočne CHRISTOS VOSKRESE, Christos vstal z mŕtvych, toto všetko naplňa slová evanjelistu Jána:

„Svetlo svieti v temnote a tma ho neprijala“ (Jn 1, 5).

Pascha je inauguráciou nového veku. Odhaľuje tajomstvá ôsmeho dňa. Je to naše okúsenie v tomto čase, nového a nekončiaceho sa dňa Božieho kráľovstva. Niečo z tohto nového a nekončiaceho sa dňa je nám predložené počas trvania paschálnych bohoslužieb, opakovane počas všetkých bohoslužieb Svetlého týždňa a vo zvláštnych paschálnych slúženiach, ktoré sú zachované počas štyridsať dní do Nanebovstúpenia. Tých štyridsať dní je považovaných za jeden deň. Spoločne tvoria symbol novej doby, v ktorej Cirkev žije, ku ktorej vždy priťahuje verných z jedného stupňa slávy na ten druhý.

Ó Pascha veľká a najsvätejšia, Christe, ó Múdrost', Slovo i Moc Božia! Daj, aby sme dokonalejšie požívali Teba, v nikdy nekončiacom dni Tvojho Kráľovstva. (9 pieseň paschálneho kánonu)

Podľa zahraničných zdrojov spracoval jer. Marek GUBÍK

GRUZÍNSKY PATRIARCHA PROTI DEMONŠTRÁCII HOMOSEXUÁLOV

Prvohierarcha pravoslávnej Cirkvi v Gruzínsku – patriarcha Ilija II., - vydal 16. mája špeciálne vyhlásenie, v ktorom vyzval gruzínske úrady, aby zakázali demonštráciu homosexuálov, ktorá bola plánovaná v centre Tbilisi na 17. mája tohto roku – na tzv. Medzinárodný deň proti homofóbii. Treba pripomenúť, že zhodne s gruzínskym zákonodarstvom, organizátori nemuseli žiadať o žiadne špeciálne povolenie úradov, stačilo totiž nahlásiť zámer usporiadania a prezentovať plán celej akcie.

Vo vyhlásení patriarcha pripomenul, že „v každom čase a dobe zaväzujú univerzálne hodnoty, v tom i

morálne zásady. Podľa učenia rôznych náboženstiev, takisto ako i vedy (psychológia, medicína), nepočítajú súčasne „pseudo-vedu“, homosexualita je anomáliou a chorobou. Cirkev usudzuje, že osoby s takými sklonmi žijú vo veľkom hriechu, preto namiesto vnášania a vnucovania svojich postojov spoločenstvu, oni sami potrebujú pomoc a duchovnú podporu“.

Katholikos Gruzínska takisto dodal, že „demonštrácia predstaviteľov sexuálnych menšín a ich sympatizantov má za cieľ, nie vyriešenie ich problémov, ale špekulácie, keďže v skutočnosti si môžu svoj privátny život viesť ako len chcú – bez obmedzení“. Patriarcha tiež pripomenul, že „takéto demonštrácie narušajú práva drvivej väčšiny spoločnosti a zraňuje ich náboženské cítenie naviazané na národné tradície a hodnoty“.

Z pravoslávneho prostredia vyšla iniciatíva kontra-manifestácie. Úrady hlavného mesta Gruzínska oznámili, že polícia bude zabezpečovať, aby nedošlo k stretu obidvoch skupín a nedošlo k incidentom, ktoré sa odohrali pred rokom – kedy po prvý krat v histórii krajiny organizácie zastupujúce tzv. „sexuálne menšiny“ usporiadali demonštráciu, ktorú prerušili obrancovia pravoslávnych hodnôt, vrátane gruzínskeho pravoslávneho duchovenstva.

*na základe: civil.ge., cerkiew.pl
- o. nikodim*

HOMÍLIA ARCIBISKUPA JURAJA

odvysielaná 12. mája 2013 v priamom prenose STV z katedrálneho chrámu
v Michalovciach. Christos Voskrese!

Dôstojní otcovia, drahí bratia a sestry, vážení televízni diváci, pozdravujem Vás slovami, ktoré vyjadrujú centrálnu udalosť kresťanskej radostnej zvesti, totiž, že Pán vstal z mŕtvych a raz a navždy zvíťazil nad smrťou. V sile tejto nádeje sa aj dnes, v prvú nedeľu po slávnosti Christovho Zmŕtvychvstania, zhromažďujeme v michalovskej katedrále sv. Cyrila a Metoda, aby sme oslávili sviatok patrónov chrámu, a aby sme pri tejto príležitosti poďakovali Bohu ako eparchiálne spoločenstvo miestnej cirkvi za drahocenné dary, ktoré sme tu u nás na Slovensku pred tisíc sto päťdesiatimi rokmi prijali z rúk týchto dvoch vzdelaných Grékov z druhého hlavného mesta Východorímskej ríše – z gréckeho pravoslávneho Solúna. A čo je teda vlastne tým cyrilometodským dedičstvom, za ktoré dnes ďakujeme? Predovšetkým je to dar kresťanskej viery, ale aj dar vlastnej kultúry a dar základov právneho poriadku.

Konštantín Filozof, neskôr nazvaný Cyrilom a jeho brat Metod, prvý veľkomoravský arcibiskup, prišli na územie Veľkej Moravy, zahŕňajúcej aj dnešné východné Slovensko, na pozvanie kniežaťa sv. Rastislava z hlavného mesta Východorímskej ríše, z Konštantínopola, na základe požehnaní konštantínopolského patriarchu sv. Fótia a z rozhodnutia cisára Michala III. S Božou pomocou vytvorili v našej zemi národnú cirkev, hlboko zakorenenu v tradíciách kresťanského Východu, no otvorenú aj smerom na kresťanský Západ. A hoci aj bolo po Metodovej smrti toto cirkevné smerovanie násilne prerušené, duchovná sejba svätých bratov predsa len priniesla hojné plody. Bola požehnaním pre Slovanov na Balkáne, kam utiekla značná časť z Moravy vyhnaných cyrilometodských žiakov. No odkaz sv. bratov bol požehnaním aj pre náš národ, veď mu

pomohol zachovať si naprieč storočiami svoju identitu a kultúru, a to často aj v prostredí, ktoré nebolo slovenskému a obecné slovanskému povedomiu a slovanskej bohoslužbe vôbec priaznivo naklonené. K tomuto cyrilometodskému odkazu a dedičstvu sa hlási aj Pravoslávna cirkev v českých krajinách a na Slovensku.

Na východnom Slovensku bolo pravoslávne cyrilometodské kresťanstvo násilne umlčané až v roku 1646, kedy bola v Užhorode uzatvorená cirkevná únia, ktorá bola následne silou presadzovaná medzi obyvateľstvom, držiacim sa slovanského pravoslávneho liturgického obradu. Až v 20. storočí sa uprostred turbulentných udalostí a politických zmätkov tohto veku obnovuje za veľmi komplikovaných okolností prítomnosť pravoslávnej cirkvi na našom území. A tak dnes ďakujeme Bohu prostredníctvom svätých Cyrila a Metoda aj za to, že aj napriek stáročiam nepriazne, zákazov a násilia na duchovnom povedomí ľudí, tu dnes my pravoslávni sme, ďakujeme za to, že sme integrálnou, autentickou a nenahraditeľnou súčasťou duchovného a kultúrneho života Slovenska. Sme Bohu vďační aj za to, o dva týždne na Slovensko príde biskup cirkvi, ktorá k nám vyslala Cyrila a Metoda – konštantínopolský patriarcha Bartolomej, aby spoločne s nami ďakoval za dar viery, dar vlastnej kultúry a dar základov právneho poriadku.

Drahí otcovia, bratia a sestry, vážení televízni diváci, v dnešnom čítaní z Evanjelia sme počuli o Tomášovi, ktorý nechcel uveriť správe o Zmŕtvychvstaní Christa, pokiaľ nevloží svoje ruky do Jeho rán, pokiaľ sa reálne nedotkne jeho živého Tela, pokiaľ sa sám nepresvedčí o skutočnosti Vzkriesenia. A nie je na tom nič zlé, veď človek potrebuje mať živú osobnú skúsenosť, aby niečomu uveril. A preto sa aj ja dnes chcem spoločne s apoštolom Tomášom pýtať: ak kresťanská viera, dar solúnskych bratov nášmu národu, leží v základoch našej národnej, štátnej, kultúrnej a právnej existencie, ako o tom hovorí aj Ústava Slovenskej republiky, prečo sa zdá, že v bežnom, všednom živote našej spoločnosti a nášho štátu sa kresťanská viera nijako viditeľne a zmysluplne neodráža? Ak je kresťanstvo koreňom nášho národného a štátneho bytia, ako sme si zvykli tvrdiť, prečo na nás neustále dorážajú najrôznejšie krízy a kauzy, cirkevné, politické, právne a ekonomické? Nie je to tak dávno, čo som čítal v jednom renomovanom slovenskom týždenníku volanie po návrate k tradičným kresťanským hodnotám, ako sú viera, rodina, vzájomná úcta, tolerancia, odpustenie, spravodlivosť. Iba tak sa dá vraj prekonať kríza, v ktorej sa nachádza naša doba a naša spoločnosť.

Áno, ale aby sme to dokázali, aby sme vôbec pocítili nejaký zmysel v každodennom marazme politickej, ekonomickej a obecne medziludskej situácie v našej zemi, je potreba zájsť na hĺbnu, je treba znova objaviť dar viery. Je potrebné, aby sme, podobne ako Tomáš, aj my vložili svoje ruky do rán Zmŕtvychvstalého Krista. Je nutné, aby predovšetkým pre nás kresťanov viera prestala byť len tradíciou, len správou z počutia, a stala sa živou osobnou a spoločnou skúsenosťou. Je životne dôležité vrátiť sa ku Christovi, k životu s Ním a v Ňom v spoločenstve bratov a sestier v Cirkvi; je oslobodzujúce prijať Isusovu ponuku vnútornej slobody získanej cez Jeho Zmŕtvychvstanie. Je pre nás všetkých potrebné vrátiť sa

ku kresťanstvu, ako ku každodennému životnému štýlu v Christu, s Bohom a s našimi blíznymi, z ktorého všetky tieto takzvané tradičné hodnoty prirodzene vyvierajú ako životná skúsenosť. Bez Christa a bez každodennej skúsenosti života s Ním a v Ňom, bez nášho každodenného živého kresťanského svedectva našim pochybujúcim alebo neveriacim spoluobčanom o tom, že je možné, dobré a oslobodzujúce, žiť podľa Evanjelia, budú všetky naše oslavy cyrilometodského jubilea len otrepanými, prázdnyimi frázami bez vnútorného života, obsahu a dynamiky na perách nudných kazateľov a nedôveryhodných politikov. A to by bolo škoda.

Zišiel Blahodatný oheň

NA CYPRE ZAMYROTOČILA IKONA SV. JURAJA

Na Cypre, v paschálny pondelok 6. mája, kedy tiež pripadol sviatok sv. veľkomučeníka Juraja, práve v chráme tohto svätca, sv. Juraja, vo farnosti Kampii-Farmakas v provincii Nikozia, sa stali počas bohoslužieb veriaci svedkami veľkého zázraku.

V čase sv. Liturgie veriaci spozorovali, že z ikony patróna chrámu vyteká hustá tekutina príjemnej vône. O čo viac, keď chceli túto ikonu vyniesť na tradičnú procesiu okolo chrámu, zistili, že stala sa omnoho ťažšou ako inokedy – až šesť

V predvečer Paschy Christovej, 4. mája 2013, v Jeruzaleme, v chráme Christovoho hrobu, zišiel Blahodatný oheň jeruzalemskému patriarchovi Teofilovi. Každoročne sa na tomto mieste schádza mnoho pútnikov z rôznych krajín, aby sa spoločne modlili za zostúpenie ohňa. Obrad prebiehal rovnako ako každý rok, patriarcha vstupuje do Kuvuklie (Boží hrob) bez biskupského oblečenia, iba v podriasniku. Pred vstupom ho prehládajú, či nemá nič, čím by mohol zapáliť sviečky. Hrob je potom zapečatený a patriarcha sa modlí za zostúpenie ohňa.

Chrám je plný ľudí, mladí pravoslávni Arabi sedia jeden druhému na pleciah a kričia: "Naša viera pravá, naša viera pravoslávna". Patriarcha vychádza z hrobu so zapálenými sviečkami, ktorých je 33 ako rokov Christovho pozemského života. V chráme sa veľmi rýchlo šíri oheň, veriaci si jeden od druhého odpaľujú svoje sviece a berú do svojich príbytkov.

Na schádzaní Blahodatného ohňa bola aj delegácia Andreja Pervozvanného z Ruska, ktorá prinesie oheň špeciálom do Moskvy, do chrámu Christa Spasiteľa na Paschálne bohoslužby. Oheň poputuje aj do iných miestnych cirkví vo svete.

Blahodatný oheň po zapálení sviec je známy tým, že v prvých minútach nepáli a nič sa od neho nezapáli, okrem sviec. Mnoho veriacich si ohňom zo sviečok prechádzajú po tvári a rukách.

Blahodatný oheň je prejavom veľkej Božej milosti a utvrdením v pravoslávnej viere. Podľa tradície v roku, kedy Blahodatný oheň nezostúpi, sa očakáva nástup posledného veľkého antichrista, ktorý bude predchádzať Druhému Christovmu príchodu.

Viliam Fencík, zdroj: pcomichalovce.orthodox.sk

mužov bolo potrebných, aby ju udržali, čo sa nikdy pred tým nestalo.

Hneď o tom informovali miestneho biskupa Tamassy a Oriny Izaiáša, pod ktorého správu farnosť patrí. Vladyka v krátkom čase prišiel do farnosti so skupinou expertov, ktorí potvrdili, že skutočne, nie je možné potvrdiť žiadne prirodzené vysvetlenie myrotočenia ikony.

Myrotočivá ikona sv. Juraja z Kampii-Farmakasu je z 15. stor., a pred 12-timi rokmi prešla reštauráciou. Krátku reportáž o tomto nezvyčajnom jave si môžete pozrieť na <http://www.youtube.com/watch?v=4SqGSeqH9Sg>

Na základe: radiosvetigora.wordpress.com. - o. nikodim

Zázračná klokočovská ikona Presvätej Bohorodičky

Z histórie klokočovskej ikony Matky Božej, ktorej kópia je uložená

v pravoslávnom chráme v Nižnej Rybnici

V 16. stor. aj v regióne Zemplína sa zo severozápadu Slovenska šírila reformácia. Prijali ju Drugethovci v Humennom, Sztárayovci v Michalovciach, zemepáni vo Vinnom. Šľachta šírila reformáciu v duchu hesla: „Koho územie, toho náboženstvo“, a takto nútili svojich poddaných k protestantizmu. Poväčšine tu bola šľachta maďarská alebo pomadžarčená, ktorá uprednostňovala kalvínske vierovyznanie a maďarských kazateľov.

Uniaty – gréckokatolíci, ako niektorí píšú, tu nemohli byť od nepamäti, keďže až biskup De Kamelis tu nanútil úniu a 18. decembra v r. 1690 v Trnave nad Laborcom sa pokúšal násilne „zjednotiť“ 11 pravoslávnych duchovných v tomto regióne, ktorí skladali prísahu únii a latinskej cirkvi (LUČKAJ M., *Istoria karpatskich rusiniv, III.diel*, Budin 1843). Ako bol biskup De Kamelis úspešný, nevieme. Keďže nemáme dokumenty, nemôžeme povedať, či tam bol aj duchovný z Klokočova, alebo nie. Po biskupovi De Kamelisi by tu už mohli hovoriť skôr o uniatoch. Biskup M. Olšavský pri vizitácii v r. 1750 tu už nehovorí o žiadnom „zjednotení“. Matka Božia v náručí s Isusom Christom, našim Spasiteľom, zaplakala nad svojim veriacim ľudom, ktorého strašili vojenské nápady inovercov, a ktorému povstalecká, sedmohradská, kalvínska armáda a vtedajšia cisárska armáda a moc brala aj to, čo mu bolo najdrahšie - jeho pradedovskú sv. pravoslávnu vieru. Sedmohradské kalvínské vojská z nich chceli urobiť protestantov - kalvínov a cisárska armáda zas, aby prijali úniu. Tu vlastne došlo k stretu dvoch náboženských síl, rímskokatolíckej a kalvínskej, o náboženskú a svetskú moc, a najviac na to doplácali pravoslávni a neskôr úradne považovaní uniatskí veriaci. V r. 1670 sa modlili klokočovskí veriaci vo svojom drevenom chráme, keď uvideli ako ikona Bohorodičky na ich ikonostase začala slziť. Bohorodička videla bolesť a utrpenie veriacich, i ukázala im, že nie sú opustení, že ona je s nimi v ich boji za vieru a to posilnilo ich ducha. Táto udalosť sa rýchlo rozniesla. Aj vojaci tu prišli, aby to videli. Keď vstúpili do chrámu, zneuctili obraz. Iní píšú, že ikonu vyniesli von z chrámu a tam ju zneuctili, pošliapali a prebodli, poškodili tvár ikony plačúcej Bohorodičky, ktorá potom ešte viac začala slziť. Aké vojsko to bolo? Rôzni autori píšú, že to bolo protestantské, kalvínske vojsko, ale nie sú k tomu žiadne archívne dokumenty. Kalvínske vojsko iste k ikonám nemalo vzťah, vo svojich chrámoch nemajú ikony a ani neuctievajú Bohorodičku tak, ako pravoslávni veriaci. Máme príklady z dejín o tom, ako kalvíni poškodili evanjeliára a iné veci v interiéroch chrámov na Zakarpatsku. Lenže

vzťah k pravoslávnenému chrámu, ikonám, nemalo ani cisárske katolícke vojsko. Ťažko dnes však dokázať bez dokumentov, ktoré vojsko to bolo. Viacerí autori sa prikláňajú, že to bolo vojsko kalvínske. Tak si to priali písať vládnuce kruhy, tak cirkevné, ako aj štátne. Cisárske vojsko však takisto nemalo k pravoslávny chrámom a ikonám taký vzťah, akí mali pravoslávni veriaci, a vôbec, veriaci východného obradu. Toto vojsko tiež napáchalo násilia, ako každé iné vojsko v histórii. Naši predkovia si mnoho vytrpeli od protestantských kniežat, ale tak isto aj od cisárskych kniežat z Viedne. Čo sa týka samotnej ikony, tá bola drevená, lebo také ikony boli v tom čase takmer vo všetkých cerkvách v tomto regióne. Tertinského pieseň o Klokočovskej ikone hovorí: „Do maleňkej Božej cerkvi vsi pribíhali...“, z toho môžeme tušiť, že klokočovský chrám nebol veľký, bol maličký a tak malá musela byť aj ikona

na ikonostase. Poväčšine drevené chrámy na východnom Slovensku sú malé, keďže boli stavané pre potreby veriacich, ktorí žili v malých dedinách, osadách. Kalvínske vojská, ako to niektorí píšú, ako reakciu na násilnú rekatolicizáciu drancovali latinské chrámy. V drevených pravoslávnych chrámoch nebolo čo drancovať a vykradať, boli tu len drevené a cínové čaše, drevené ikony, neboli tu drahocennosti tohto sveta. Reformácia sa tu šírila tak rýchlo, ako ju prijímala šľachta a mešťanstvo, až na Slovensku zostalo len niekoľko šľachtických rodín, ktorí neprijali reformáciu. Prijali ju Drugethovci, Sztárayovci, tiež vinianske panstvo Eödföncsov, kde mali dokonca dvoch kalvínskych kazateľov, slovenského a maďarského, ktorých posielali aj do okolitých dedín. Neverím však, že ich v Klokočove prijímali s otvoreným náručím. Keď tu pravoslávni mali chrám, isto museli mať aj duchovného. Niektorí píšú, že tu boli veriaci východného rítu, ale nenapíšu, že to boli pravoslávni. Keď dodávajú, že po r. 1646 tu boli gréckokatolíci, ale aj tento termín zaviedla až Mária Terézia v r. 1773.

Ako už bolo spomenuté, šľachta si tu povolávala kalvínskych kazateľov, ktorých posielali do okolitých chrámov na svojich majetkoch. Niektorí pravoslávni duchovní, radšej ako reformáciu, prijímali úniu. V tom čase nemysleli na to, že únia bude mostom k latinizácii. Od polovice 17. stor. sa stále viac dostáva do popredia násilná a všetkými prostriedkami prevádzaná rekatolicizácia, podporovaná habsburskými panovníkmi, ktorá zastavila šírenie reformácie a obnovila panstvo katolíckej cirkvi.

Kedy bol v Klokočove postavený chrám, nemôžeme povedať.

Ale vieme z tradície, že v r. 1670 tu bol drevený chrám, v ktorom na ikonostase začala slziť ikona Presvätej Bohorodičky. Dokonca môžeme povedať, že tento chrám nebol spálený, ako niektorí uvádzajú, čo potvrdzuje vizitácia mukačevského biskupa M. Oľšavského z r. 1750, kde sa píše, že tu bol chrám drevený a bol na rozpadnutie. To znamená, že musel byť postavený pred r. 1670, keď v r. 1750 bol na rozpadnutie. Keby ho boli spálili v r. 1670 a veriaci by si boli postavili nový chrám, tak za 80 rokov nemohol byť na rozpadnutie, ako hovorí správa Oľšavského vizitácie. A tiež stačí pozrieť dnes na oveľa staršie drevené chrámy na východnom Slovensku, ktoré dodnes stoja. Či bola spálená filiálna cerkev v Kaluži, nevieme. Z vizitácie v r. 1750 sa však dozvedáme, že cerkev je dobrá, má všetky ikony, cínovú čašu, nemala antimins, asi preto, lebo bola vysvätená arcidekanom z Hažína a antimins do chrámu dáva biskup.

Keď sa vrátíme k zázračnej udalosti v klokočovskom chráme, vojaci do drevenej cirkvi nevstúpili s úmyslom vylúpiť ho., dobre vedeli, že tam niet, čo lúpiť, ale prišli sa pozrieť na zázrak. Nechceli uveriť, že ikona slzila. Keď videli veriacich, ako sa vrúcne modlia pred ikonou Presvätej Bohorodičky, v zlosti hodili ikonu na zem, pošlapali po nej a nožom prerezali tvár Matky Božej. Vtedy začala ikona ešte silnejšie slziť. Čo všetko sa tam odohralo, nemáme žiadne záznamy. Akurát z Tertinského piesne o Klokočovskej ikone sa dozvedáme: „Bezbožníkov toto čudo tak nastrašilo, za minútu v Božej cirkvi ich už nebolo“. Ako sme už spomenuli, podľa jednej verzie, v noci heretici spálili pravoslávny drevený chrám a ikonu nejaký bohobojný dôstojník zachránil a odniesol do Prešova, kde ju daroval mestskému magistrátu. Prečo Prešov? Keďže knižičky s históriou o klokočovskom zázraku sa písali vtedy, keď už v Prešove bol zriadený gréckokatolícky biskupský úrad a bola tam aj prvá kópia ikony, táto verzia autorom imponovala. Písali, že ikona bola dlho v Prešove, kde bola veľmi uctievaná bohobojnými ľuďmi. Ale, ako mohla byť dlhý čas v Prešove, keď Žofia Bathoryová (zomrela v r. 1680) dala pred svojou smrťou ikonu odnieť do Mukačeva na jej hrad, kde ju vyzdobila mnohými drahocennosťami. O ikone sa často písalo aj to, čo v skutočnosti nebola pravda. Napríklad aj to, ako ju veriaci prešovčania mali vo veľkej úcte, žiaľ fakt je pravdou, že k ikone uloženej na magistráte nemali žiaden prístup.

Druhá verzia hovorí, že ikonu v noci veriaci ukryli v lese, čo sa javí skôr pravdivé. To potvrdzuje aj historik Peter Kónya v Knihe Dejiny Klokočova, vypracujúc tézu o jej prenesení do Prešova na magistrát. Prešov bol v tom čase silne protestantský, na magistráte boli evanjelici, ktorí o ikonu nemali záujem. Takže najpravdepodobnejšie ikonu, ktorú veriaci ukryli v lese, odniesli do Mukačeva na hrad, keďže aj samotný Klokočov patrilo do Užskej župy.

Pokračovanie v ďalšom čísle Prameňa, mitr. prot. ThDr. Štefan HORKAJ

KEĎ SA TRATÍ NÁDEJ ĽUDSKÉHO RIEŠENIA, PRICHÁDZA SO SVOJIM PLÁNOM BOH NA CYPRE SA MODLILI ZA NÁROD

V noci zo soboty na nedeľu, 14. apríla 2013, v monastieri Kykkos na Cypre, boli slúžené bohoslužby celonočného bdenia, ktorým predsedal Jeho Blaženstvo Chryzostom, arcibiskup Novej Justiniany a celého Cypru za spolusluženia episkopátu Cyperskej Pravoslávnej Cirkvi, duchovenstva a množstva veriacich.

Bohoslužby, ktoré začali o 20. 00 hod. celonočným bdením, pokračovali sv. Liturgiou, po ktorej bol čítaný kánon Presvätej Bohorodičky, i zakončili ráno procesiou s divotvornou ikonou Matky Božej z Kykkosu.

Po spoločnej modlitbe za Cyprus Jeho Blaženstvo, arcibiskup Chryzostom, vo svojej kázni podotkol, že tí, ktorí číhajú na hospodársku a štátnu suverénosť Cypru, doznajú porážky. Podľa vladyku Chryzostoma „Pravoslávna Cyperská Cirkev bude so svojím národom v tej ťažkej hodine, a urobí všetko preto, aby žiadna osoba bez práce nepocítila hlad ani smäd“. „Európa sa veľmi mylí, - povedal Arcibiskup Chryzostom, - keď si myslí, že sa im podarí tak ľahko zabrať majetok jednoduchým ľuďom“.

Zdroj: romfea.gr., cerkiew.pl.-nikodim

Pascha v košickej katedrále, Velký Piatok v Michalovciach

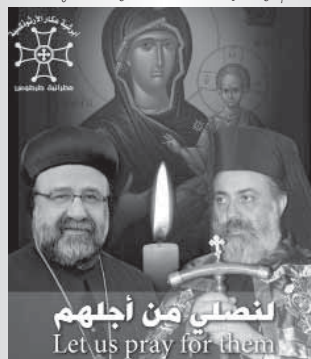
V SÝRII REBELANTI UNIESLI DVOCH METROPOLITOV

V pondelok večer, 22. apríla 2013, moslimskí rebelanti uniesli dvoch pravoslávnych biskupov neďaleko najväčšieho sýrskeho mesta – Aleppo. Prvým je metropolita Aleppa Pavol (Yazigi) z „gréckeho“ pravoslávneho Antiochijského patriarchátu., druhý hierarcha je takisto aleppský metropolita Ján Ibrahim z sýrskeho Antiochijského patriarchátu (patrí k jednej z Orientálnych pravoslávnych cirkví). Vladyka Pavol je rodným bratom súčasného pravoslávneho patriarchu Jána X.

Hierarchovia sa vracali jedným automobilom z terénov svojich metropolii, nachádzajúcich sa neďaleko Turecka. Tesne pred cieľom ich zadržali ozbrojení muži. Podľa libanonských novín An-Nahar boli medzi ozbrojencami Čečenci. Vodiča automobilu – diakona, zabili na mieste, biskupov zobrali do zajatia. O celej udalosti informovala Libanonská informačná agentúra. Metropolitný úrad v Aleppo zas informuje, že obaja hierarchovia neboli ranení a vedú sa vyjednávania o ich prepustení.

Rada pravoslávnych kanonických biskupov severnej a strednej Ameriky vydala mimoriadnu výzvu o modlitbu za unesených metropolitov.

Zdroj: oca.org, araborthodoxy.blogspot.com.; cerkiew.pl.

MODLITEBNÝ POCHOD ZA UNESENÝCH METROPOLITOV

Minuli už skoro tri týždne od únosu dvoch metropolitov v Sýrii. Sýrski kresťania, ktorí teraz, v čase občianskej vojny ničiacej ich vlasť, tak silne potrebujú útechu a podporu, v najdôležitejšom čase kresťanského roka, vo Strašnom a Paschalnom týždeň, boli obraní o svojich pastierov. Apel hierarchov jednotlivých miestnych cirkví, medzi nimi aj patriarchov konštantínopolského Bartolomeja a moskovského Kyrila, nezmäkčili srdcia únoscov.

Z toho dôvodu, pravoslávna farnosť Presvätej Bohorodičky v štvrti Akar v Tartouse, zorganizovala 11. mája 2013 večer posvätenú modlitbu za unesených metropolitov a za pokoj v Sýrii. Modlitebnému stretnutiu predsedal pravoslávny tartouský metropolita Afanasij (Fahd) a sýrsko-maronitský metropolita Safty Dimitrij (Sherbak) spolu s duchovenstvom obidvoch cirkví. Prítomný bol takisto maronický metropolita Tartousu Ilija (Sulejman), zastupujúci jednu z uniatských, východných katolíckych cirkví, nachádzajúcich sa v susednom Libanone. Paschalne hymny s farským chórom spievali všetci v hojnom počte zhromaždení veriaci. Niektoré časti viedol maronitský chór. Všetci spolu sa modlili, aby zmŕtvychvstalý Christos, víťaz nad smrťou, zachránil Sýriu od všetkého zla a privrátil zemi pokoj, lásku, a takisto prosili za unesených metropolitov Pavla (Yazigi) a Jána (Ibrahima).

Po týchto modlitbách sa všetci zhromaždení veriaci so zapálenými sviečkami v rukách, s krížom na čele, vybrali ulicami Tartousu, aby zademonštrovali svoju vieru a nesúhlas so súčasným dramatickým postavením kresťanského spoločenstva v tomto kraji, ktorý ako jeden z prvých prijal zvest o zmŕtvychvstalom Christovi a vydal svetu mnohých veľkých svätých, ako napríklad sv. Efrém Sýrsky, či sv. Ján Damaský.

Bohužiaľ, následného dňa, v nedeľu 12. mája 2013, neznámi útočníci zaútočili na viac než 1500 ročný pravoslávny monastier sv. Proroka Eliáša v Al-Qusair (20 km od Libanonských hraníc). Ako informoval igumen monastiera, otec Gadir (Ibrahim), útočníci zničili dokonca prestol, takisto baptistérium (krstiteľnicu), zvonnicu i ostatný chrámový inventár. Podľa názoru otca igumena, tohto znesvätenia sa nemohol dopustiť žiaden Sýrijčan, keďže prorok Eliáš je uctievaný takisto i moslimami, a taktiež monastier je považovaný za kultúrnu pamiatku. O. Gadir preto podozrieva, že za týmto strašným útokom stoja rebelanti najatí zo zahraničia. spracoval o. Nikodím

Panychída na Dargove

Už sa stalo tradíciou, že v paschálne dni nezabúdame ani na tých, vďaka ktorým žijeme v mieri a pokoji. Každoročne sa modlitebne stretávame pri pamätníku Dargov, kde sú pochovaní tí, čo položili svoje životy za našu slobodu.

Ide o skromný prejav úcty, pretože život sa nedá nahradiť ničím. Aj teraz panychídu odslúžil Vysokopreosvietený JURAJ, arcibiskup michalovsko – košický s prítomným duchovenstvom a veriacimi.

Nech zmŕtvychvstalý Christos upokojí duše zosnulých, ktorí svoj život položili pri oslobodení našej krajiny.

Christos voskrese!

viac na pckosice.orthodox.sk

PRO-ORTHODOX

v spolupráci s

Michalovsko-košickú pravoslávnu eparchiu v Michalovciach

Vás pozýva pri príležitosti MDD na podujatie pod názvom

Deň detí na Ranči

Čaká na Vás veselý a zaujímavý program:

- Zábavné súťaže a pohybové aktivity v krásnom prostredí ranča
- Jazda na poníkoch a koňoch v areáli ranča
- Predstavenie práce a techniky policajtov a vojakov
- Predstavenie práce psovoda a jeho služobného psa
- Maľovanie ozdôb na tvár a umelecká dielňa nášho cirkevného SOU
- Živá hudba

Vstup voľný! Všetci dostanú občerstvenie a deti aj darčeky! Zdarma!

Dňa **02.06.2013 (nedeľa)** so začiatkom **od 12:00 hod.**

Ranč u Kost'a v Pozdišovciach (nad dedinou pri lese)

Podďte sa spolu s deťmi zabaviť a nazbierať nové zážitky či priateľov.

Doneste si vhodnú obuv a oblečenie.

Naše značky Vás od hlavnej cesty MI - KE bezpečne privedú k cieľu.

☺ Tešíme sa na Vašu bohatú účasť!

Za organizátora

diakon Róbert IVAN
mobil: 0911 – 313 757
e-mail: prodox@prodox.sk

PRAMEŇ

PRAMEŇ - mesačník Michalovsko - košickej pravoslávnej eparchie. **Vydáva:** Eparchiálna rada Michalovsko - košickej pravoslávnej eparchie v Michalovciach. **Šéfredaktor:** Bc. Dušan Tomko. **Členovia redakčnej rady:** prof. ThDr. Imrich Belejkanič, CSc., Mgr. Pavol Novák. **Grafická úprava:** SOŠ sv. Cyrila a Metoda Michalovce **Tlač:** Tlačiareň svidnícka, s.r.o., čat. Nebiljaka 121/18, 08901 Svidník. Vychádza v náklade 500 kusov. Uzávierka príspevkov a fotografií je k 6. dňu v mesiaci. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu príspevkov. Za názory a postoje autorov príspevkov redakcia nezodpovedá. **Adresa redakcie:** PRAMEŇ, Úrad eparchiálnej rady, Duklianska 16, 071 01 Michalovce, tel. č.056/64 24 156, fax 056/64 31 500, e-mail: redakciapramen@post.sk. Registrované Okresným úradom, oddelením regionálneho rozvoja, registračné číslo EV 3912/09. ISSN 1336 - 2747. **Informácie pre prispievateľov na cirkevnú tlač:** Eparchiálna rada - tlačový účet, VÚB - Michalovce, č. ú. 1680340651/0200. **Distribúcia:** mesačník rozširuje vydavateľ a každý pravoslávny farský úrad Michalovsko - košickej pravoslávnej eparchie.